

Heemstede

Collegebesluit

Collegevergadering: 16 januari 2024

Zaaknummer : 1231192
Team : Ruimtelijk Beleid
Portefeuillehouder : A.M.C.E. Stam
Openbaarheid : Actief openbaar

Onderwerp

Scenario's Belvédère (versie 2)

Kernboodschap

In december 2018 ontving de gemeente een schenking voor de bouw van de Belvédère "De wandeling" in wandelbos Groenendaal. Tijdens de voorbereiding van de bouw zijn de bouw-, productie- en assemblagekosten hoger geworden dan de gedane schenking voor de realisatie conform het huidige ontwerp, materiaalgebruik en de bouwwijze. Het college heeft eerder vier scenario's opgesteld voor de toekomst van de Belvédère. Nadat duidelijk is geworden dat er geen belastingplicht is, is scenario één aangepast. Het college vraagt de commissie Middelen opnieuw om haar zienswijze hierover te geven.

Besluit B&W

1. Kennis te nemen van de gestegen kosten voor de realisatie van de Belvédère;
2. Kennis te nemen van de vier scenario's voor de bouw van de Belvédère;
3. De scenario's voor te leggen aan de commissie Middelen om haar zienswijze kenbaar te maken over de vier scenario's en het uitspreken van een voorkeursscenario (B-stuk).

Wettelijke grondslag

Juridisch en beleidskader

- Beheerplan Wandelbos Groenendaal 2015-2032
- Bestemmingsplan Nieuwe Belvédère + Omgevingsvergunning (2022)
- Projectplan Belvédère Wandelbos Groenendaal 2019

Bevoegdheden

De commissie Middelen wordt gevraagd om haar zienswijze op de vier scenario's. Er wordt nog geen definitief besluit genomen. De uiteindelijke beslissingsbevoegdheid ligt bij de gemeenteraad, die het 'budgetrecht' heeft. Dit betekent dat de gemeenteraad het uiteindelijke voorstel moet goedkeuren (A-stuk). De raad heeft de bevoegdheid om financiële middelen beschikbaar te stellen voor de realisatie van een van de vier scenario's (artikelen 191 en 192 van de Gemeentewet).

Bestuurlijke achtergrond

Tijdslijn

In december 2018 schenkt een inwoner van Heemstede € 500.000, - aan de gemeente Heemstede ten behoeve van de bouw en onderhoud van een nieuwe Belvédère in wandelbos Groenendaal. In 2002 werden eerste oriënterende gesprekken over de mogelijkheden van herbouw gevoerd tussen de gemeente en de schenker. Op 9 juli 2019 heeft het college het projectplan voor de bouw van een nieuwe Belvédère vastgesteld. Vervolgens heeft de gemeente een ontwerp-uitvraag gedaan aan 8 architecten. De inwoners van Heemstede mochten zelf hun voorkeur uitspreken over het meest aansprekende ontwerp. Vanaf de uitvoering van het proces bleek dat de verwachtingen van de schenker afweken van die van de gemeente. Dit kwam doordat de ontwerpschets uit 2002 niet was meegenomen in de ontwerp-uitvraag. Hierdoor wijkt het winnende ontwerp af van de originele schets.

De commissie Samenleving heeft op 3 december 2019 aan het college gevraagd om in gesprek te gaan met de schenker en de architect van het winnende ontwerp, om te komen tot een oplossing waar zij zich beiden in konden vinden. Hierna volgden veel gesprekken met de schenker, architect en gemeente over het ontwerp. Op 15 juni 2021 heeft de schenker zijn handtekening gezet op de tekening van ontwerp 'de Wandeling'. Hiermee is overeenstemming bereikt tussen de gemeente en de schenker. De gemeenteraad heeft op 21 april 2022 het bestemmingsplan "Nieuwe Belvédère" vastgesteld. Vervolgens is de omgevingsvergunning aangevraagd.

Constructieve uitwerking

De gemeente is na het verlenen van de omgevingsvergunning gestart met de constructieve en technische uitwerking van de nieuwe Belvédère.

De schenking is opgebouwd uit de volgende posten:

- Ontwerp, proces en vergunningen € 100.000, -
- Onvoorzien & beheer € 50.000, -
- Bouw € 350.000, -

De post Ontwerp, proces en vergunningen is overschreden met € 10.000, -. Deze overschrijding is mede veroorzaakt door het toelichten aan de schenker van het verkozen ontwerp en dan met name de doorrekening op mogelijke opties/aanpassingen op het ontwerp. De architect heeft een deel van deze kosten voor eigen rekening genomen om uit de ontstane impasse met de schenker te kunnen komen. Echter, bleek tijdens deze fase dat een extra financiële bijdrage noodzakelijk is om de bouw te kunnen voltooien. De totale kostenraming toont een tekort van € 138.000,- ten opzichte van de raming uit 2019. Dit tekort wordt met name veroorzaakt door verschillende grote prijsstijgingen van de bouw-, productie- en de assemblagekosten.

Het college heeft de raad over dit tekort geïnformeerd via het collegebericht '*Tussenbericht: Stand van zaken bouw Belvédère*' op 23 mei 2023. Het college heeft in dit bericht ook toegezegd dat zij verschillende uitgewerkte scenario's na het zomerreces voorleggen aan de raad. Dit voorstel geeft hier invulling aan. De gemeente Heemstede moet een keuze maken over de toekomst van de realisatie van de Belvédère.

In de commissie Middelen (september 2023) zijn vragen gesteld over schenkbelasting die samenhangt met dit dossier. In het collegebericht van 19 december 2023 zijn deze vragen beantwoord (zaaknummer 1226583). De kern van het antwoord is dat na overlijden van de schenker, de erfgenaam de status een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) heeft. Dit betekent dat de gemeente is vrijgesteld van het betalen van elke vorm van belasting indien het bedrag wordt terug gegeven.

Motivering

In de bijlage is de begroting voor de realisatie van de Belvédère conform het ontwerp "De Wandeling" (vastgesteld op 15 juni 2021) opgenomen. Hieruit volgt dat de gemeente het budget van de schenking met € 138.000, - gaat overschrijden wanneer de Belvédère wordt gerealiseerd conform het huidige ontwerp, beoogd materiaalgebruik en de bouwwijze. Tegelijkertijd dient de gemeente zorgvuldig om te gaan met schenkingen. Een schenking zoals de Belvédère is een bijzondere gift uit, en aan de maatschappij. De gemeente neemt haar verantwoordelijkheid als uitvoerder van deze schenking serieus. De gemeente heeft verschillende scenario's opgesteld voor de realisatie van de Belvédère. Hieronder volgt een korte toelichting en motivering per scenario.

Scenario 1: Teruggeven van de schenking en bouw Belvédère niet realiseren

Scenario 2: Bouw Belvédère zonder inzet gemeenschapsgeld

Scenario 3: Bouw Belvédère met inzet gemeenschapsgeld

Scenario 4: Bouw Belvédère met vereenvoudigd ontwerp

Scenario 2 en 3 gaan uit van het huidige ontwerp "De Wandeling", vastgesteld op 15 juni 2021. Scenario 4 gaat uit van een aangepast vereenvoudigd ontwerp van "De Wandeling", aangeleverd door de architect op 30 juni 2023. In bijlage 1. is een schets te vinden van het ontwerp "De Wandeling" en de vereenvoudigde versie.

SCENARIO 1: TERUG GEVEN VAN DE SCHENKING EN BOUW NIET REALISEREN

De gemeente gaat niet verder met de bouw van de Belvédère. De gemeente geeft het geschonken bedrag terug.

Financiën

Wanneer de gemeente de bouw niet realiseert verplicht dit de gemeente tot het betalen van de reeds gemaakte kosten van € 122.000 aangevuld met de kosten voor het opstellen van de (terug)schenkingsakte.

Toelichting

1. Er is geen dekking voor het extra benodigde budget

De meerjarenbegroting toont een structureel tekort vanaf 2024. In de kadernota 2024-2027 zijn daarom voorstellen gedaan voor besparingen en bezuinigingen in het ontwerp.

Gezien de financiële situatie en de prioriteiten van de gemeente, is het lastig om deze extra investering in de Belvédère te verantwoorden.

2. Onzekere toekomst en omstandigheden

Het is belangrijk om te erkennen dat de toekomst altijd onzeker is. Het bouwen van de Belvédère brengt risico's met zich mee. Het is mogelijk dat onvoorziene omstandigheden optreden die het project verder kunnen compliceren. De gemeente kan deze risico's beperken door het geld terug te geven en het project niet voort te zetten.

3. Respecteren van schenkers en hun nalatenschap:

Als de gemeente niet in staat blijkt om het project binnen het beoogde ontwerp en budget te voltooien, vanuit het perspectief van de schenker, is het zuiver om het geld terug te geven indien de kosten niet toereikend zijn of als het ontwerp te kostbaar blijkt.

Kanttekeningen, risico's en beheersmaatregelen

Het is niet mogelijk om de schenking aan andere doelen binnen de gemeente te besteden

Het herbestemmen van de schenking voor andere doelen binnen de gemeente is helaas niet mogelijk. Dit komt door de specifieke voorwaarden en bepalingen die aan de schenking zijn verbonden. Als de gemeente kiest om niet door te gaan met de bouw van de Belvédère, zijn we verplicht om de schenking terug te geven.

De gemeente moet de gemaakte kosten terug betalen als ze de Belvédère niet realiseert

In dit scenario is het van belang wat de status is van de ontvanger van de schenking.

De notaris heeft aangegeven dat de erfgenaam een Algemeen nut beoogde instelling (ANBI) status heeft. Dat maakt vanuit het gezichtspunt van de gemeente, dat de vrijstelling schenkbelasting van toepassing is op de terugbetaling (artikel 32, lid 1, ten derde, Sw).

Als de schenking van € 500.000 wordt teruggegeven, komen alleen de gemaakte voorbereidingskosten van € 122.000 en de kosten voor het opstellen van de schenkingsakte voor rekening van de gemeente.

Er is geen dekking voor de terugbetaling

Er is geen dekking voor de benodigde terugbetaling van de schenking, waardoor alsnog een bedrag van de algemene middelen afgaat.

Verbroken beloftes en imagoschade

De schenker heeft afspraken gemaakt met de gemeente Heemstede voor de realisatie van de bouw van de Belvédère. Het niet nakomen van deze afspraken kan leiden tot verminderd vertrouwen in toekomstige schenkingen.

SCENARIO 2: BOUW BELVERDÈRE ZONDER INZET GEMEENSCHAPSGELD

Ontwerp "De Wandeling" (vastgesteld 15 juni 2021)

De gemeente gaat verder met de bouw van de Belvédère, conform het ontwerp (bijlage 2. bestaand) van "De Wandeling", zonder inzet van extra gemeenschapsgeld, maar met behulp van aanvullende financiering via subsidies.

Financiën

Scenario 2 is niet haalbaar

De verwachting is dat de gemeente het huidige ontwerp, gezien het grote financiële tekort, niet kan realiseren met inzet van bestaande budgetten en externe subsidiabele financiering. Subsidies kunnen het tekort iets verlagen. De verwachting is dat een bedrag van ca. € 8.000, - haalbaar is. Desondanks, is het niet haalbaar om de bouw van de Belvédère volledig te realiseren zonder inzet van gemeenschapsgeld. Scenario 2 is daarom verder niet uitgewerkt.

Toelichting

Kanttelingen, risico's en beheersmaatregelen

Niet alle subsidiemogelijkheden zijn onderzocht

Voor een volledig onderzoek naar alle subsidiemogelijkheden is extra tijd nodig. De eerste korte onderzoeken suggereren dat de subsidiemogelijkheden beperkt zijn en niet het volledige tekort kunnen dekken.

SCENARIO 3: BOUW BELVERDÈRE MET INZET GEMEENSCHAPSGELD

Ontwerp "De Wandeling" (vastgesteld 15 juni 2021)

De gemeente gaat verder met de bouw van de Belvédère, conform het ontwerp (bijlage 2. bestaand) van "De Wandeling", met inzet van extra gemeenschapsgeld.

Financiën

Wanneer de gemeente de bouw realiseert volgens het huidige ontwerp komt dit op een overschrijding van het budget (de schenking) van € 138.000, - Dit bedrag is gebaseerd op basis van twee ramingen van calculatiebureau 's. Dit bedrag van € 138.000, - moet worden gedekt uit de algemene middelen. Hierdoor kunnen mogelijk andere projecten of initiatieven komen te vervallen. Dit bedrag kan mogelijk iets lager uitvallen door eventuele subsidies die we kunnen ontvangen.

Toelichting

1. De Belvédère heeft historische betekenis voor Heemstede

Tot 1965 stond er een uitkijktoren in Wandelbos Groenendaal. De zogenoemde Belvédère, ontworpen door architect Hitchcock tussen 1834-1839. De heuvel in het historische bos (rijksmonument) met de originele toren heeft een rijke geschiedenis. Het landgoed heeft verschillende eigenaren gehad voordat het in 1913 in handen van de gemeente Heemstede kwam. De gemeente besloot in 1965 om de vervallen Belvédère-toren na 126 jaar te slopen. Ondanks de sloop blijft de Belvédère een belangrijk symbool van het verleden en de rijke geschiedenis van Heemstede en het Groenedaalse bos. De realisatie van een nieuwe Belvédère kan een waardevolle bijdrage leveren aan het behoud en de herwaardering van het historische erfgoed van Heemstede. Het biedt een unieke kans om het verleden te belichten en de culturele waarde van deze toren opnieuw te benadrukken.

2. De schenking dekt grotendeels de kosten

Hoewel de schenking van € 500.000, - niet toereikend is om de realisatie van het ontwerp De Wandeling inclusief de prijsstijgingen van de bouw-, productie- en assemblagekosten te dekken, biedt het nog steeds een substantieel bedrag dat het grootste deel van de bouwkosten voor haar rekening neemt. Het is belangrijk om te erkennen dat dergelijke schenkingen zelden voorkomen en een waardevol geschenk zijn. Daarnaast kunnen eventuele subsidies het tekort verlagen.

3. Er zijn geen ruimtelijke belemmeringen

De gemeente heeft alle benodigde ruimtelijke ordeningsstappen volbracht om te komen tot een nieuwe Belvédère. Er is een onherroepelijk bestemmingsplan vastgesteld. In maart 2023 is na het uitvoeren van een stikstofberekening van de bouwfase de omgevingsvergunning verleend. De gemeente is bij de laatste fase conform het projectplan. Enkel de bouw moet nog plaatsvinden.

4. De realisatie van het projecten omvat onvoorziene prijsstijgingen

De bouw- en productiekosten zijn ten opzichte van de raming uit 2019 structureel met 15-30% gestegen. In vergelijking, de bouwkostenstijgingen van 2019 en 2020 waren gemiddeld 8-10%. De hoge bouw- en productiekosten stijging in 2022 was niet te voorzien. Door de Belvédère te bouwen met behulp van de schenking als basis, kan de gemeente nog steeds een aanzienlijk deel van de kosten dekken. Bovendien biedt de schenking de mogelijkheid om te streven naar aanvullende financiering middels subsidies om het resterende financiële tekort te verkleinen.

5. De bouw van de Belvédère past binnen de ambities van het Beheerplan Wandelbos Groenendaal 2015-2032

De realisatie van de Belvédère past bij de ambities van de gemeente Heemstede voor het Wandelbos Groenendaal. De gemeente heeft in het beheerplan een bewuste keuze gemaakt om het beheer van het wandelbos te laten stoelen op twee pijlers: Natuurbeheer & Cultuurhistorie. De gemeente wil hiermee uitdrukkelijk de gelaagdheid van het park behouden, zichtbaar maken, of actief herstellen. De bouw van een Belvédère als moderne toevoeging op deze historische plek past volledig in dit gedachtengoed. Het ontwerp van de Belvédère 'De Wandeling' gaat door het luchtige ontwerp op in haar omgeving.

Het ontwerp draagt bij aan de beleving van natuur en cultuurhistorie van het wandelbos Groenendaal. De plek kan na het openmaken vanaf enkele historische zichtlijnen als vanouds weer uitzicht gaan bieden op haar omgeving en werken als een trekpleister in het wandelbos.

Kanttekeningen, risico's en beheersmaatregelen

Aanzienlijke druk op de algemene middelen

Het nadeel is dat dit scenario een aanzienlijke belasting vormt op de algemene middelen van de gemeente. Dit kan gevolgen hebben voor andere projecten en initiatieven.

De kosten kunnen (nog) hoger uitvallen

Het financiële tekort is gebaseerd op basis van de twee ramingen van calculatiebureau 's, en niet op basis van een aanbesteding.

SCENARIO 4: BOUW BELVERDÈRE MET EEN VEREENVOUDIGD ONTWERP

Aangepast vereenvoudigt ontwerp "De Wandeling" (30 juni 2023)

De gemeente realiseert de Belvédère met een aangepast vereenvoudigt ontwerp (bijlage 2. Aangepaste variant) van "De Wandeling", om kosten te besparen.

Financiën

Wanneer de gemeente de bouw volgens een vereenvoudigd ontwerp van de originele De Wandeling (zie bijlage 1. Aangepaste variant) realiseert, komt dit op een overschrijding van het budget (de schenking) van € 96.000, -.

Dit bedrag is gebaseerd op basis van 2 ramingen van calculatiebureau 's. Dit bedrag van € 96.000, - zal moeten worden gedekt uit de algemene middelen. Dit bedrag kan mogelijk nog iets lager uitvallen door eventuele subsidies. Hier zal onderzoek naar gedaan worden.

Toelichting

1. De architect ziet mogelijkheden om het ontwerp te vereenvoudigen

De architect heeft op aanvraag van de gemeente onderzocht welke mogelijkheden er zijn om het huidige ontwerp 'De Wandeling' te vereenvoudigen, zonder teveel van het originele ontwerp af te wijken. Het originele ontwerp is besproken en akkoord bevonden door de schenker. Een vereenvoudigde uitvoering (bijlage 1. Aangepaste variant) kan tot een aanzienlijke verlaging van de kosten leiden. Het principe is dat de buitenkant van het ontwerp van de toren identiek blijft, met de volgende vier aanpassingen:

- De bediening van de toegangsdeur kan vereenvoudigd worden en op afstand bedienbaar worden uitgevoerd;
- De zitbanken op het maaiveld kunnen constructief worden aangepast en om die reden goedkoper worden uitgevoerd;
- De spiltrap in het midden van de toren kan komen te vervallen. Daarmee is de buitentrap de toegang tot de twee verdiepingen. Dit is conform de originele schets van de schenkers;
- De constructie van het dak van de toren kan vereenvoudigd worden zonder afbreuk te doen aan het ontwerp.

2. Het vereenvoudigde ontwerp blijft in de geest van de schenkers

Indien de schets (structuur ontwerp) uit 2002 van de schenker vergeleken wordt met het winnende ontwerp "De Wandeling" kunnen we constateren dat het winnende ontwerp op enkele uitgangspunten iets afwijkt van de schets van de schenker. Dit biedt mogelijkheden om het ontwerp aan te passen. Het vereenvoudigen van het ontwerp leidt niet tot aanpassingen qua afmeting, vorm en materiaal ten opzichte van de vergunning van het winnende ontwerp. Het materiaalgebruik en de bouwwijze blijft ongewijzigd.

3. Een vereenvoudigd ontwerp vergroot de financiële haalbaarheid

Evenals de uitvoering van het originele ontwerp is het ook niet mogelijk om de bouw van het vereenvoudigde ontwerp van de Belvédère binnen het beschikbare budget realiseren.

Door het ontwerp te vereenvoudigen, kan de gemeente wel de financiële haalbaarheid van het project vergroten. De spiltrap vervalt, het dak en banken worden eenvoudiger vormgegeven en de beheerkosten voor de dagelijkse toegang en sluiting van de toren worden goedkoper. Er blijft een tekort van € 96.000, - in de projectbegroting.

Kanttekeningen, risico's en beheersmaatregelen

Voor scenario 4 gelden dezelfde kanttekeningen, risico's en beheersmaatregelen als onder scenario 3. Onderstaande punten zijn in aanvulling daarop:

Er zijn nog veel (financiële) onzekerheden

Het is belangrijk om te benadrukken dat er veel onzekerheden zijn bij het realiseren van een bouwproject zoals de Belvédère. De conclusie over de kostenverlaging is gebaseerd op twee ramingen en niet op een officiële aanbesteding. Hierdoor kunnen er nog onvoorziene zaken naar voren komen die van invloed kunnen zijn op de uiteindelijke kosten en planning van het project. Een bouwproject is vaak complex. Bij een bouwproject kunnen verschillende onverwachte factoren optreden die de kosten en de uitvoering kunnen beïnvloeden.

Het vereenvoudigde ontwerp kan niet worden afgestemd

Het vereenvoudigde ontwerp kan helaas niet worden afgestemd met de inmiddels overleden schenker. Daarnaast is het bestaande ontwerp al akkoord bevonden. Het is belangrijk om hier op te merken dat de schenker bij leven zijn wensen kenbaar heeft gemaakt. De schenker is akkoord gegaan met het ontwerp "De wandeling". Omdat het nu niet meer mogelijk is om aanpassingen te bespreken, is het essentieel dat de gemeente zorgvuldig handelt en de basis van het gedachtegoed van het project behoudt. Het is erg belangrijk om ervoor te zorgen dat deze aanpassingen niet in strijd zijn met de wensen van de schenker.

Duurzaamheid

Ecologie

Voor de (her)bouw van de Belvédère neemt het verhard oppervlak in het Groenendaalse bos toe met 70 m². Deze toename wordt elders in het wandelbos gesaldeerd met ruim 4.000 m². De wezenlijke kenmerken en waarden van het Groenendaalse bos worden dus niet onevenredig aangetast. De salderingslocatie maakt onderdeel uit van het Groenendaalse bos. Dit valt onder het beheer- en onderhoudsplan van het wandelbos. Dit beheerplan heeft als doel om de ecologische waarden in het bos te behouden en te versterken.

Ontwerp en materiaalgebruik

De gemeente heeft als voorwaarde in de ontwerp uitvraag gesteld dat het bouwwerk een toonbeeld van duurzaamheid moet zijn. Dit gaat om de zowel de beleving van de toren in het wandelbos, de gebruikte materialen en de manier van bouwen. De onafhankelijke toetsingscommissie heeft de ingediende ontwerpen beoordeeld op dit uitgangspunt. Het gekozen ontwerp 'De Wandeling' voldoet aan dit uitgangspunt.

In het kader van het bestemmingsplan heeft de Omgevingsdienst IJmond gevraagd gebruik te maken van het Madaster, een soort materialenpaspoort. De fundering van de toren komt op het huidige maaiveld te liggen. Deze fundering is gemaakt van duurzaam beton en is na realisatie terrein minimaal zichtbaar. De toren wordt gemaakt van CorTenstaal wat bekend staat als weervast en onderhoudsvriendelijk materiaal.

De materiaalkeuzes en de werkwijze van bouwen hebben geleid tot een akkoord in het kader van de Wet Natuurbescherming (gebiedsbescherming). Daarnaast is de uitkomst van de vereiste stikstofberekening 0,00 mol/ha/jr. Dit is de hoogst haalbare positieve uitkomst.

Financiën

In onderstaande tabel zijn de financiële implicaties van de vier verschillende scenario's samengevat:

Extra kosten uit algemene middelen	
Scenario 1	€ 122.000, - > + kosten schenkingsakte
Scenario 2	€ 0, - (niet haalbaar)
Scenario 3	€ 138.000, - (exclusief te verkrijgen subsidies)
Scenario 4	€ 96.000, - (exclusief te verkrijgen subsidies)

Afhankelijk van het gekozen scenario, zijn er kosten aan verbonden. De goedkoopste optie is om de bouw in vereenvoudigde vorm te realiseren. De € 96.000, - aan extra kosten moet dan gedekt worden uit de algemene middelen. Dit bedrag is nog wel afhankelijk van eventueel te ontvangen subsidies. De duurste optie is om van de bouw af te zien. De gemeente heeft bij deze optie minimaal € 122.000, - aan kosten waar geen dekking voor is.

Bovengenoemde kosten zijn allemaal incidenteel. De beheerskosten als de gemeente de bouw wel realiseert, komen uit op € 1.000,- per jaar. De beheerskosten worden (tot 25 jaar) gedekt uit het budget (schenking).

Planning/uitvoering

Fase & Besluitvorming	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec	Jan
Ophalen zienswijze commissie MID scenario's voortgang bouw Belvédère (B-stuk)													
Verwerken zienswijze commissie MID													
Aanbesteding bouw doorlopen													
Vaststellen keuze scenario bouw Belvédère (A-stuk)													
Start uitvoering scenario Belvédère													
Optioneel realisatie bouw													

Bijlage(n)

1. Schetsen Belvédère.
2. Overzicht uitgave/kosten Belvédère.